СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 73. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 29-го березня 1947. No. 73. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, March 29, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS in the U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАКОН ПРОТИ СТРАЙКІВ В ПРИЛЮДНИХ УСТАНОВАХ

Губернатор стейту Ню Йорк, Тамес Е. Дюї, підписав довго оспорюваний законопроект із забороною страйків у прилюдних установах під загрозою усунення зо служби й інших кар для страйкарів. Зогляду на спротив робітничих організацій проти законопроекту ще під час дискусії, губернатор заявив, що страйки проти таких установ, як стейтовий уряд або міська влада параліжують діяльність уряду і викликають анархію. Самий законопроект появився щойно після страйку учителів у міських школах в Бофало. — Після підписання закона юнії з Американської Федерації Праці й Конгресу Промислових організацій оприлюднили критику на нього, називаючи закон тиранією. Голова учительської юнії в Ню Йорку, д-р Авраам Лефковіц, заявив, що закон однаково не досягне учительства, бо учителі можуть всі солідарно зрезигнувати з посад і прийти наново до служби тоді, коли Шкільна Рада прийме їх на нових умовах.

ПАЛАТА ПРИНЯЛА ЗНИЖКУ ПОДАТКІВ НА 1947 Р.

Палата репрезентантів приняла 273 голосами проти 137 законопроект для знижки федеральних податків на 20—30 відсотків вже в 1947 р. Яких 50,000,000 осіб дістали б знижку на підставі законопроекту. бил має ще піди до сенату. Зогляду на великі видатки в закордонних агенціях, деякі сенатори висловлюють спротив проти знижки податків, а крім цього заповідають, що президент заложить вето на випадок, коли б бил перейшов у сенаті.

МАЙНЕРИ ПЕРЕДБАЧУВАЛИ НЕЩАСТЯ.

Катастрофа в копальні вугілля в Сентралії, у стейті Ілинойс, у якій згинуло 111 шахтярів, була передбачена відділом майнерської юнії заздалегідь і її урядники написали листа до стейтового губернатора, щоб „ратував їх життя". Один зо згаданих урядників остався при житті, два інші згинули під час вибуху газів. Губернатор Двайт Г. Грін заявив, що він піддасться легислативному слідству для провірки, чи він зробив усе, що до нього належало. — Зогляду на гази, які видобуваються з різних частин копальні, утруднена праця при видобуванні небіжчиків, які згинули під час вибуху.

ТАМСОН ЗАВЕТУВАВ БИЛ ПРО БІЛУ СУПРЕМАЦІЮ В ДЖОРДЖІЇ.

Губернатор стейту Джорджії, М. Е. Тамсон, який недавно обняв урядування на підставі рішення суду, поклав своє вето проти законопроєкту про „білі правибори", який приняла легислатива на домагання хвилевого губернатора Германа Талмеджа. Законопроект мав на меті виключити нігрів від участі в голосуванні при наставленні кандидатів у правиборах партій. — Водночас Тамсон підписав закон про заборону замкненого заводу, масового пікетування і примусового побирання вкладок для юній під час виплати платні робітникам.

НОВА КАРА ДЛЯ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ „КОЛОМБІЯНС".

Вищий Суд в Атланті, у стейті Джорджія, наложив кару 30-місячного арешту на Гомера Л. Лумиса, голову організації Коломбіянс, за те, що він намагався присвоїти своїй організації поліційну владу. Він уже засуджений на кару однорічної вязниці за підбурювання до непослуху владі. Судді пояснив свій присуд тим, що організація Коломбіянів, за спонукою Лумиса, хоче вкоротити громадські вольності, отже йде в розріз з Хартією Прав і конституцією Злучених Держав.

КОНТРОЛЯ НАД ЦУКРОМ ПРОДОВЖЕНА ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ.

Сенат приняв 46 голосами протил 34 продовження закону для контролі над цукром і деякими іншими продуктами до дня 31 жовтня б. р. При цім добавлено поправку, щоб додати по 10 фунтів цукру для кожного в біжучому році. Тому, що деякі сенатори домагаються продовження контролі на цілий рік, між обома противними групами приходило до гострих перепалок. Ішло про недопущення спекуляції цукром збоку підприємців.

КОМУНІСТИ ЦЕ ЗАГРАНИЧНІ ЗМОВНИКИ: ДЖАНСОН.

Ерик Джансон, предсідник Товариства Філмових Продуцентів Америки, заявив, що американські комуністи це чужинні змовники і виявляють свою лояльність і підданство для Росії. Одначе він відкинув плян, щоб створити організацію для хрестоносного походу проти ворогів Америки і для чистки громадянства з ворожих елементів. „Я думаю, що ми ще не готові до закладання концтаборів в Америці", пояснив своє становище Джансон.

Російсько-американські відносини віддзеркалюються в діянні у Вашингтоні

За звідомленнями вашингтонських кореспондентів відносини, які створилися між Советами й Злученими Державами відбиваються у всьому, що тепер діється в політичних колах столиці. За 19 місяців після перемоги над Японією відчувається перший раз непевність миру і брак забезпеки країни. Це пізнати у свідоцтвах, складаних перед сенатськими й палатними комісіями, які ведуть гарячкову працю рівнобіжно і покликають нових свідків.

МАЙЖЕ ТРИСТА МІЛЬЙОНІВ ВИСЛАЛИ ЦИВІЛЬНІ ГРОМАДЯНИ ЗАГРАНИЦЮ.

Останнього року вислали американські цивільні громадяни готівкою $296,900,000 своїм приятелям і рідним заграницю. Крім цього вислали ще пакунками харчі й одяг вартости $125,500,000. Майже половина з тих грошей, бо аж $143,800,000, пішла до Европи, а решта пішла до інших частин світу. До Росії пішло готівкою $600,000.

ВЖЕ Є „ПАКУНКИ ДЛЯ СВОБОДИ".

У Ню Йорку повстала організація „Коммон Коз, Інк." під головством пані Вейлс Латам, яка почала кампанію за висилку пакунків з харчами й одягами до осіб у країнах, які борються проти неволі тоталітаризму. Пакунки йдуть до Франції, Греції, Івалії й Австрії, а також до осіб, які впали жертвою націстівського переслідування в Німеччині. Організація працює на лад колишньої організації „Бонделс фор Бритен" і взиває висилати „Бонделс фор Фрідом". Її адреса: 1775 Бродвей, Н. Й.

ЗА ЗЛИТТЯ ЛЕТУНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ПОЛЕТІВ ЗАМОРЕ.

Сенатори Овен Брустер і Волес Вайт зголосили законопроект для переведення злуки торговельних летунських компаній, які висилають літаки заморе. На думку сенаторів одно американське летунське підприємство, під контролею і за субсидіями уряду, зможе витримати конкуренцію заграничних летунських підприємств, які находятся в руках урядів. Йде головно про летунські лінії в Англії, Франції, Голандії і Скандинавії.

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

АВСТРІЯ НЕ ВІДСТУПИТЬ КАРИНТІЇ. НОВІ КОМПЛІКАЦІЇ І „МЕРТВА ТОЧКА". БРИТАНЦІ ДЕМОБІЛІЗУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ФОРМАЦІЇ. БОЛЬШЕВИКИ ЗНИЩАТЬ НІМ. КОРАБЛІ.

Москва, 27. березня. Після розмови з Молотовом, яка тривала 40 хвилин, австрійський міністр закордонних справ, що очолює австрійську делегацію на конференції в Москві, заявив, що його країна ніколи не підпише мирового договору, який зобовязував би її відступити Югославії південну Каринтію. Цеї території домагається Тіто і його домагання піддержує Советський Союз. Нові комплікації виринули при дебатах над проектом мирового договору з Австрією, головно щодо німецьких посілостей в советській зоні цеї країни. На підставі Потсдамського договору Росія могла б мати претенсії до цеї німецької власности, проте, є різні дефініції цеї власності. Згідно зі советським розумінням тут належали б не тільки нафтові поля, але рікоплавство, транспорт, хемічна та залізна промисловість і взагалі майже ціла господарська структура країни. Ця справа була вже предметом дебат в Лондоні і тоді її не вирішено, подібно, як не можуть погодитися під цим оглядом і тепер. Французький міністр Бідо, як звичайно, запропонував компроміс, що з черги переходить в „мертву точку". Бідо пропонує: 1. Приготовити проект договору, який включав би розміщення німецької власності в Австрії на підставі Потсдамської умови; 2. Приготовити дефініцію німецької власності в Австрії, виключаючи ту, яка була забрана німцями силою, або з релігійних, політичних, чи расових мотивів сконфіскована. 3. Створити чотиропартійну арбітражну клявзулю. Молотов погодився з першою точкою, пропонував зревідувати другу і відкинув рішучо третю.

На цій самій сесії представник Великої Британії погодився на советське домагання розпустити в своїй зоні всі німецькі службові формації, т. зв. „Дінстгрупен". Рівночасно Советський Союз зобовязався знищити німецькі военні кораблі, які попали йому до рук.

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ БОЙКОТУВАТИ ПРОТЕКТОРАТНУ РАДУ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 27. березня. Сьогодні новостворена Протекторатна Рада О.Д. відбула своє друге з черги засідання, в якому, подібно, як і в першому, не взяв участи советський представник. Обговорювано справу процедури, при чому американський представник Франсіс Сейр пропонував розглянути насамперед скарги і зажалення населення протекторатних територій.

ЕКОНОМІЧНА КОМІСІЯ О.Д. ДЛЯ ЕВРОПИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 27. березня. Американський представник в Економічній та Соціяльній Раді О.Д. Лерой Стайнбавер назвав сьогодні створення Економічної Комісії для Европи „найзначнішим" завершенням четвертої сесії Ради, в її „тихій, але конструктивній праці для мира". Обговорюючи справу згаданої Комісії, зверталося увагу насамперед на потребу повної обективності в її роботі.

ДОПОМОГА ГРЕЦІЇ БУДЕ ЗНЯТА З ПОРЯДКУ НАРАД ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІЯЛЬНОЇ РАДИ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 27. березня. Не зважаючи на те, що Харчова та Сільсько-господарська Організація О.Д. в своєму звідомленні про Грецію видвигнула цілий ряд конкретних рекомендацій щодо відбудови грецького господарства при допомозі О.Д., сьогодні повідомлено, що ця справа не буде поставлена на порядок нарад Економічної та Соціяльної Ради О.Д. на біжучій сесії. Вважається, що це рішення стоїть в деякому звязку з допомоговою акцією, яку для цеї країни запропонував президент Труман.

УКРАЇНА СЛУХАЄ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ".

Москва, 27. березня. Американські кореспонденти з помітним вдовіллям повідоляють, що американські радіопередачі для Советського Союзу, що їх виготовляється під наглядом департаменту стейту у Вашингтоні та висилається з Ню Йорку за посередництвом радіовисильні в Мюнхені, здобувають собі щораз більшу увагу і щораз більше слухачів не тільки в Москві, але головно в Україні, Білорусі та в цілому ряді провінційних міст російської федерації. Американські радіовісті передається з уст до уст, щораз ширше обговорюється, а слухачі в Украпії і Білорусі висловлюють побажання, щоби передавати їм більше закордонних вістей.

АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ЗА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ.

Рачестер, 23. березня (спізнено). „Рачестер Демократ енд Кронікл" надрукував сьогодні під заг. „Українці вітають допомоговий план" таку інформацію: ДжНС повідомляє з Вашингтону, що рачестерські українці піддержують те, що вони називають американською політикою „допомоги вільним народам, які боряться проти намагань поневолити їх озброєними меншостями, або натиском зі зовні". В їх телеграмі до репрезентанта Кеннет Б. Кітінга (Республиканця) з Рачестеру, яку він втягнув в Конгресовий Рекорд, зобовязавшись повністю підтримати „500 Рачестерських американців українського роду", сказано: „Ми твердо віримо, що йдучи по лінії цеї політики Злучені Держави візьмуть до уваги допомогу народові України в його боротьбі за влаштовання своєї долі своїм способом. Вільна Україна буде стабілізаційним фактором в міжнародніх відносинах та сильним заборолом проти поширення тоталітарного комунізму". За Комітет підписали К. Шевчук — президент, та Р. Пристай — секретар, закінчує свою інформацію „Рочестер Демократ енд Кронікл".

ЮГОСЛАВІЯ ПРОСИТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ДОПОМОГИ

Лондон, 27. березня. — Британський секретаріят закордонних справ повідомив сьогодні, що уряд Югославії звернувся до Великої Британії з проханням основної економічної допомоги. В цій справі Югославія вислала дві ноти, в одній з яких прохає харчів і сирих матеріялів на загальну вартість 60,800,000 долярів, а в другій прохає вислати безпосередньо через УНРРА 200,000 тон збіжжя. Натякається, що обидва ці прохання будуть відкинені, подібно, як їх вже відкинули Злучені Держави. Речник британського міністерства закордонних справ називає ці звернення Югославії „дуже значними". По-перше, прохання збіжевої допомоги від Великої Британії виглядає „комічно", бо Англія сама потребує і її не вистачає. З другого боку — Югославія недавно вислала 20,000 тон збіжжя до Румунії і 10,000 тон до Альбанії. В Москві советський уряд пропонував, щоби Югославія перебрала відповідальність за прохарчування Трієсту, а крім того Югославія вдержує без потреби 400,000 армію, видвигає всілякі імперіялістичні претенсії до сусідних народів та є причиною і джерелом всіх неспокоїв на Балканах, які власне погіршують економічне положення цеї частини Европи.

НІМЦІ ПРОХАЮТЬ ОХОРОНИ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИКАМИ.

Берлін, 27 березня. — В останньому часі большевики переводять в своєму секторі Берліна масові арешти німецьких студентів. Берлінське міське управління звернулося до західних союзників, прохаючи охорони і допомоги.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА ФРАНЦІЇ.

Париж, 27 березня. — Французький премієр Рамадіє сьогодні повідомив, що він одержав з Вашингтону запевнення, що Злучені Держави вишлють Франції в цьому році 553,000 тон збіжжя, починаючи вже з наступного місяця. Він теж додав, що Злучені Держави визнали французькі домагання до німецького вугілля найважливішою справою для цеї країни.

БОЛГАРІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ГРЕЦЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Софія, 27. березня. — Болгарський уряд заперечив сьогодні перед Балканською Провірочною Комісією О. Д. грецькі обвинувачення, мовляв Болгарія піддержує комуністичні заворушення в Греції з метою відірвати від Греції Македонію. Болгарський уряд назвав ці обвинувачення „цілком безпідставними".

МОЖЛИВІСТЬ ЗМІН В БРИТАНСЬКОМУ УРЯДІ.

Лондон, 27 березня. — Речник британського уряду заперечив сьогодні вперті поголоски про пляновані великі зміни в британському уряді. Проте, він не виключив можливості, що теперішний секретар закордонних справ Ернест Бевин міг би з кінцем року залишити керівництво закордонними справами та перебрати найважливіший сьогодні для Англії пост ведення британської економічної відбудови.

МОСКВА ЗЛОМИЛА ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР ЗІ ШВЕЦІЄЮ; ХОЧЕ ДОЛЯРІВ.

Штокгольм, 27 березня. — В супереч постановам підписаного недавно шведсько-советського торговельного договору, на підставі якого Швеція може платити за доставлені советські товарі своїми коронами, Москва нагло почала домагатися заплати американськими долярами. Шведський міністер торговлі ствердив, що Совети зламали торговельний договір, називаючи це дипломатично „російським непорозумінням".

ФРАНЦІЇ БРАКУЄ 580,000 РОБІТНИКІВ.

Париж, 27 березня. — Французький міністер праці заявив, що з кінцем цього року Франції недоставатиме 580,000 робітників. Щоб перемогти цю кризу робітничих сил, уряд планує широку мобілізацію робітників в країні та спровадження відповідної кількості з закордону.

ЧЕХИ СУДЯТЬ ЩЕ ОДНОГО КАТА З ЛІДІЦЕ.

Прага, 27 березня. — Сьогокні тут почався судовий процес проти бувшого шефа німецького гештапо в Кладно, Гарольда Вісмана, якого обвинувачується у виконанні наказу Гімлера щодо відомої масакри чехів в Лідіце.

ПЕРЕД РОЗГРОМОМ ЧЕРВОНИХ В КИТАЮ.

Пейпінг, 27 березня. — Скріплена акція китайських урядових військ на головних Фронтах громадянської війни призвела до великого замішання в комуністичних рядах. Маси комуністичних військ втікають на голову, одні в напрямку комуністичної Монголії, інші в глибину Манджурії. Урядові війська ведуть дальше широку акцію з метою відтяти комуністам шляхи втечі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МУСИМО!

Український Народний Союз, що доходить тепер до 47,000 членів, мусить дійти до 50,000. Таке сказали собі головні радні на річних нарадах Головного Уряду У. Н. Союзу. Сказали це, що є гарячим бажанням кожного свідомого й патріотичного Союзовця. Сказали в цьому переконані, що як цю справу візьмуть собі щиро до серця відділові урядники та члени, то ціль буде певно досягнена.

Головні урядники не тільки заявили, що „мусимо" дійти в членстві до 50 тисяч, але теж запевнили, що будуть у своїх місцевостях і округах першими в цій кампанії. Знаємо, що такі речі легко постановити, але тяжче виконати. Та при всіх наших недомаганнях з нами таки є так, що як щось добре розуміємо і в це глибоко віримо, то й здійснюємо це навіть у важких обставинах.

Знаємо, що десятки тисяч членів, що є в У. Н. Союзі, це головна опора і підстава цілого ідейного, українського життя в Америці — релігійного, культурного, національного. Сумніватись в це, значить цілком не визнаватись на нашому народньому житті; значить не знати, де є та сила, якою це життя держиться, хто це складає найбільші жертви на різні народні потреби, хто маніфестує, протестує, вічує, хто ширить в Америці правду про Україну.

Одним з великих наших недомагань є те, що ми часто зачинаємо від себе чи своєї організації чи партії в такий спосіб, якби перед нами ніколи нічо не було, а тільки від нас зачиналась ціла історія. В такий „премудрий" спосіб відноситься дехто теж і до У. Н. Союзу, як нашої найстаршої народної установи в Америці. Мовляв, це „іншуренс", асекурація, та й все. Певно, У. Н. Союз обезпечує, це правда, і це його головний бізнес. Та рівночасно він „обезпечує" українське імя в Америці, помагає закладати церкви, читальні і школи у перших роках свого існування, веде кампанію, щоб американські українці дістали свого єпископа, організує грошеві допомоги Рідному Краєві, боронить права українського народу на вільне й самостійне життя. Це ж У. Н. Союз поширив сотні тисяч книжок між нашим народом в Америці в українській мові, а тепер видає рік за роком книжки про Україну й український нарід в англійській мові, призначені для широкого кола передових американців і для нашого тут родженого покоління.

Чи того роду організація не повинна поширятись? Чи можна називати себе свідомим американським українцем чи американською українкою і без поважних причин, просто з байдужности, не бути в рядах У. Н. Союзу? Ця ж організація дає солідне обезпечення, а в Америці кожний обезпечується, а крім цього обєднує ще й найкращих наших людей для здійснення добрих, благородних та ідейних цілей.

Родину У. Н. Союзу нам треба постійно поширяти. Тепер мусимо її збільшити до 50 тисяч членів. Мусимо! Поможіть нам у цьому ділі!

Осторога президента перед інфляцією

Повітряна труба, яка повстає часто серед гураґану, закручує спірально аж до неба, пориваючи по дорозі у свій крутіж усе, на що попаде. Наслідок її — загальне знищення маєтку і жертви в людях. Подібний економічний спіральний крутіж буває звичайно після війни, коли то люди непевні свого фінансового стану, пробують забезпечити щось для себе. Власники якихнебудь дібр, які ще залишилися після війни, ставлять довільні ціни, внаслідок чого зарібники ставлять до підприємців домагання високих платень, щоб можна якось повязати кінці докупи.

Мабуть такий спіральний крутіж у цінах і платнях мав на увазі президент Труман, коли під час пресової конференції в середу 26. березня заявив, що ціни продуктів тепер не мають підстави. Він остеріг підприємців, перед „рукою, що пише на стіні", тобто перед справжньою небезпекою економічної руїни для цілого краю, коли б ціни мали дальше йти вгору. Інфляція, викликана непомірною підвишкою цін, мусить довести до обезцінення вартости кожного маєтку, отже в практиці приносить руїну як для громадян, так і для держави.

Злучені Держави Америки це під теперішню пору мірило вартостей, як економічних, так і політичних у цілому світі. Завалиться господарський лад, опертий на демократії в Америці, мусить прийти нове світове замішання, а після нього катастрофа. Оце просте розумування. Коли для такої остороги президент ужив біблійного порівнання про руку, що пише на стіні, то це порівнання зовсім на часі. Рука, що писала на стіні „мане, текел, фарес" заповідала смерть вавилонського царя Навуходоносора і загибіль старинного вавилонського царства...

Внутрішні відносини в Злучених Державах мусять бути наладнані на трівких основах, коли наша країна має вести провід у світі. До найважніших справ належить під теперішню пору економічна справа. Часи безупинного хитання вартостей мусять минути, а на це місце мусить прийти стабілізація. У першу чергу треба устабілізувати ціни продуктів, як для вжитку американського населення, так і для вжитку заграниці. Не можна все покликатися на те, що причиною підвишки цін продуктів є робітнича платня. Минулого року можна було про це говорити, коли робітники не лише зажадали підвишки платень, але ще й вийшли на довготривалі страйки, внаслідок чого підприємці потерпіли втрати. Цього року такого оправдання нема, робітники не страйкують, ждуть терпеливо; а коли домагаються підвишки, то лише тому, що підвишка цін прийшла після наладнання платень. Отже осторога президента, щоб підприємці не підвищували цін продуктів, є вповні оправдана.

Та тепер, уже замало обмежитися до втримання цін на теперішнім рівні. Річні фінансові замкнення великих підприємств виказують, що вони мали добрі зиски, не зважаючи на те, що мусіли підвищити робітникам платню. Коли так, то треба тепер подбати про знижку цін на промислові вироби та на харчові продукти, щоб робітники не мали причини жадати підвишки. Бо знижка цін на продуктах далеко важніша для робітника, ніж хвилева підвишка робітничих платень. Знижка цін вказує на здоровий господарський стан: це, між ін., показчик, що в краю є повно виробів для заспокоєння потреб населення.

Автім, що показують цифри? Лише в однім минулім році ціни продуктів у гуртівнім продажу піднеслися на 36.8%, тобто округло на 37%. А заробітна платня майже не піднеслася в тому часі, бо це був період робітничого спокою.

Це зрозуміли деякі підприємства і у власному інтересі знижують ціни. Про це згадував президент під час пресової конференції і заповів, що деякі інші підприємства приготовили теж знижку цін.

Знижка цін важна не лише для робітника, а для кожного громадянина. Кожен чоловік щось купує. Коли людина заощадить цента на однім закупні, два на другім, пів цента на третім, то вона зберігає гріш, або вживає його на інші потреби. Разом упродовж року це дає поважну суму, яка дає людині певність, що не буде гірше. Отже впарі з таким економічним явищем, як знижка цін, іде теж успокоєння ума і спосібність промишляти над чимось вищим, або плянувати щось на майбутнє.

Так напр. Інститут Життевих Обезпечень виказує, що в минулому році було 73,000,000 поліс на життеве забезпечення в Злучених Державах. Це вказує, що люди, назагал, розуміють, як забезпечити себе, чи свою рідню, і як плянувати спокійніше життя. Крім цього 44,000,000 людей мали забезпечення від нещасливих випадків, а 23,000,000 мали забезпечення на шпитальні потреби. З вплачених обезпеченевих премій асекураційні компанії виплатили власникам поліс чи їх наслідникам округло три біліони дол. А ці гроші знову причиняються до стабілізації відносин і тим підносять моральну силу нашої країни.

Геніяльний Фальшівник

Ціла справа пішла за колабораціонізм. В травні 1945-го року Сьома Американська Армія „накрила" неоцінені мистецькі скарби, що їх за час війни всілякими способами потрапив нагромадити другий по Гітлері володар Третього Райху, Герман Ґерінґ. Окремий відділ для справ мистецтва в цій американській військовій частині почав розглядати ці скарби і ствердив там колекцію, зложену з 1,200 найцінніших образів з усіх ґалерій окупованих колись німцями европейських країн. Між образами був теж оригінал „Христос і перелюбниця", автором якого є відомий голандський маляр Ян Вермер (JAN VERMEER)

Після відкриття скарбу та після вступної провірки і ствердження, поведено дальші доходження. Теж в справі „Христос і розпусниця", хоча нікому тоді ще й не снилося, що за цим образом криється найбільш фантанстичний мистецький скандал, в якому крім біля 3,000,000 долярів вмішана теж репутація деяких найпередовіших світових знавців мистецтва.

Початком скандалу не був сам образ „Христос і розпусниця", ані теж факт, що він опинився в колекції Германа Ґерінґа, тільки факт що Ґерінґ його не вкрав, ані не заграбав, але купив. Один з голандських спеціялістів мистецтва, гребаючи в паперах, що відносились до мистецьких скарбів Ґерінґа, ствердив, що хтось в Амстердамі поважився в 1943-ому році продати Ґерінґові, зглядно його прокуророві від справ мистецтва, цю голандську національну святість за 600,000 долярів.

Продати образ Вермера ворогові, це для голандців не тільки найогиднійша форма колабораціонізу, це національна зрада. Ян Вермер, подібно, як Рембрандт, це голандський національний ґерой. Безліч вулиць в Голандії називаються його іменем, а репродукції його творів найдеться там навіть в найбіднішій хаті. Образи Вермера є державним скарбом. Ясно, що негайно почалося урядове доходження і воно у висліді довело до заарештовання виновника, Ґанса ван Меґерен, маляра в Амстердамі.

Ван Меґерен — як кажуть — „купався в добрі". Мав багато домів, мав два нічні клюби і взагалі велике майно, якого „доробився" з продажі своєї колекції образів Вермера. Він мав їх усіх шість; пять продав колекторам мистецтва і музеям в Гаґі, Ротердамі і Амстердамі, а шостий, „Христос і розпусниця", продав Ґерінґові. Поведено слідство, бо власті хотіли теж знати звідкіль він цей образ дістав. Купив в Італії. Якже, від фашистів купив і націстам продав? Такий злочин? Ван Меґера посадили за решітку в Іванову.

Три тижні голандська поліція намагалася вимогти від Ван Меґера признання, що він продав образ Вермера націстам. Йшло про формальне признання, бо поліція мала докази. Але Ван Меґерен не признавався. Після трьох тижнів, як тюрма і переслухання йому набридли, Ван Меґерен одного дня „визвірився" на поліцію: „Ви, дурні, — кричав він — я не продав жодної національної святости німцям; я не продав їм образу Вермера, тільки образ Ван Меґерена, мій власний, сфальшований образ Вермера моїми власними руками". І він склав таке зізнання:

Між 1937 і 1943 роками Ван Меґерен підробив шість образів Вермара, які опісля продав за 8,000,000 голандських ґульденів, отже за 3,000,000 долярів. Він „випровадив в поле" всіх мудрих істориків і науковців, які ствердили своїми підписами і печатками своїх наукових установ, що передложені їм Ван Меґереном образи це оригінали Вермера. Він пошив в дурнів десяток найвизначніших европейських і американських критиків і знавців мистецтва, що писали гимни на образи Вермера, які намалював Ван Меґерен.

А Ван Меґерен своїми зізнаннями, якщо б вони, очевидно, були правдиві, заперечував би докази колабораціонізму, але натомість видвигав небувалий мистецький скандал міжнародного порядку. Передові голандські знавці мистецтва опинилися „в точці", їх страх чергувався з обуренням. Щоб рятувати свою честь і славу, вони дальше однозгідно твердили, що образи, які їм свого часу предложив Ван Меґерен, були безсумнівно оригінальні твори Вермера. Заговорила преса, радіо, мистецькі і наукові кола, і не тільки в Голандії, але теж в інших країнах, в Парижі, в Лондоні, в Римі, ген аж до Ню Йорку і Шикаґо. Думки поділилися а голандські власті шукали виходу.

Вкінці попали на помисл. Чому ж не заставити Ван Меґерена намалювати ще один образ Вермера під доглядом поліції? Це ще єдино може доказати і переконати, що Ван Меґерен не обманює властей в обороні перед закидом колабораціонізму, беручи на себе вину іншого обману. Задумано — зроблено. Ван Меґерові дозволено придбати всякий потрібний матеріял, замкнено його у великому студіо і... малюй!

Ван Меґерен зразу пропозицію відкидав. Це ж не проста справа. Полотно мусить бути з 16-го сторіччя, або таке, як з того часу. Фарби, краски, це ж усе величезних студій потребувало і великі суми коштувало. За один справжній „ляпіс лазулі" Ван Меґерен свого часу був заплатив 2,000 долярів. Образ мусить бути не тільки точною копією оригіналу, але теж він мусить видержати всі наймодерніші засоби провірки його „старини", хемічне ділання алькоголю, промінів X і т. п.

Приблизно перед роком Ван Меґерен розпочав свою дивну оборону перед закидом колабораціонізму, копіюючи цим разом образ Вермера, на якому представлений Христос Дитя в Святині. Вкінці образ був готовий, дарма, що Меґерен постійно жалівся, що не може працювати, як поліцай заглядає йому через плечі на руки. Фізично образ видержав всі проби, що він власне походить з 17-ого сторіччя. Голандські власті призначили комісію, зложену з міжнародніх спеціялістів по мистецтві і її децизії сподіються вже в найблищих місяцях. Який буде вирок? Судді знають, що образи є підробленням, але вони ще й сьогодні не можуть цего признати зі свого переконання. Деякі з них десять років тому зложили свій підпис, що попередні образи Ван Меґерена це „чисті" оригінали Вермара. Багато зі суддів признають, що Ван Меґерен сам є ґеній по собі; він в приявності інших підробив образ Вермера а найкращі знавці не можуть признати і не можуть дати доказів, що це не є оригінал.

Ван Меґерен має 58 років, а історія його життя не менш інтересна, як історія його фальсифікатів. Він вже в 1920 році мав деяку славу маляра, малював портрети англійських і американських мільйонерів на Рівієрі, але від 1930-го року проти нього, як мистця, виступила запекло голандська критика, пропонуючи йому, що напише добру рецензію про його твори, як він за неї заплатить. Ван Меґерен це з обуренням відкинув і в 1936 році почав малювати Вермера, поробивши насамперед основні і коштовні студії цего мистця та його праць аж до найдрібніших детайлів. Він купував манускрипти з 17 сторіччя, він не пропустив найменшої „йоти" в студіях і вкінці почав в Амстердамі свою працю. На запитання, чому він вибрав власне Вермера, Ван Меґерен заявив, що Вермер йому найбільше подобався. Крім того, особисте життя Вермера окутане всілякими таємницями і містеріями, що зменшувало можливість відкриття фальсифікацій.

Сам Ван Меґерен виказує ще деякі подробиці на своїх підробках Вермера, що різняться від оригіналу. Він, напр. доказує, що руку Христа на одному образі він намалював

Київський Вечір
(НАРИС)

МОТТО:

Тепер дощі холодні і вітри,
Кудлаті хмари, каламутні ріки
Але ростуть у присмерку нори
Брати суворі і великі.

(Вежі. — О. Ольжич).

Рік 1943. Київ. Весна.

Вулиця стихала навечір. Сутінками блукали люди, кожен зі своєю турботою, швидко, напружливо.

На перехрестях вулиць стійкові в шоломах з гакенкрайцами. Вчора тільки совєтські літаки налітали Білу Церкву та Житомир нічччю.

Світла в Києві погашені. Деінеде проривається з закритих німецьких військових ресторанів брудна лайка. Німецькі „надлюди" неспокійно вистукують чоботями, і їх хода тверда й шорстка, разить серце як укол гадюки.

Ми знову, скрадаючися провулками, йдемо до своєї криївки при одній з Києва на південь спрямований вулиці.

Умовлений стукіт, кличка, і за пять хвилин забираємося до роботи. Шкода гаяти часу. На привітання паде тільки декілька простих, врибчастих слів.

У куті, в нашому підвалі, кільканадцять клунків паперу, цикльостиль, друкарська машина, цикльостилева паста. А далі за скринькою з вугіллям оберемок соломи, картопля.

Нас чотирьох.

Микола.

Захований в собі, понурий, з р і в н о в а ж е н и й. Тепер він чимось зажурений. Двадцятьдруга весна гримить у його житті. Десь далеко за ним, одне з львівських передмість плаче, голосить.

Дмитро.

Це наше серце і душа. Двигає на собі ввесь тягар веселити нашу громадку у трудні, невеселі київські дні. Тому, що він гуцул, то в його мовному арсеналі безліч слів, його чудової гірської країни. Він якраз струшує з дощовика краплини води, що тиснуться йому за комір. При цьому він таємничо всміхається до Миколи.

Бра, — каже він, — журитеся? — Найкращий лік на голод заспівати. Але тут тобі не Соколяк, де там до чортового батька заспіваєш. Давайте зачнім розмову про Великдень, і звязані з ним спогади, і так Великдень незадовго. Повінь радощів вливається в мою душу як пригадаю Великоднє пиргування у нашому селі. Мамуня як напекли колачів, як напражили ковбас, тож то було... гей...

Микола кидає в Дмитрову сторну злісний погляд. Він знає що ще хвилина і злобний гуцул почне виголоднілим друзям розказувати скільки, як і чого варять, печуть і зїдаювь у його Тюдові на Великдень.

Але Дмитро вмовкає. Звичними рухами він береться за свою частину роботи.

Мітька...

Київлянин у синій, робочій блюзі, дбайливий, працьовитий. Він кидає мало слів, зате діла його великі. В найтрудніші дні проводив він нами наче капітан корабля у крутіжі. Найгарніші переживання звязані з ним, сином Степової України, що має буйну, чорну чуприну й бистрі, сірі очі.

І я...

Я живу для життя. Люблю ці сутінки й ночі. Люблю дружбу, люблю солодко-напружливий настрій, що дається від свічі. В мене це вже увійшло в привичку й кров, і мені здається, що і мій син такий буде. Сидітиме як я, згорблений ночами над друкарською машиною, бродитиме від села до села, буде впертий, впертий до кінця. Я знаю це, він мусить таким бути.

Усі ми чотири бачили чимало в житті. Але аж у двадцяті з вершком роками мали змогу з наплечниками і шматком хліба у них, з материним хрестиком на грудях, бути тут, де наші мрії і серця, де наш Вічний Київ. І ось ми у серці Золотоверхого Києва, живемо його життям.

Я за машиною. Дмитро забрався до цикльостиля, Микола розкладає примірники готових брошур на оберемку соломи.

Мітька помагає то одному, то другому. Обережно, наче немовля, складає він листки паперу побіч себе.

І коли вже тільки шепіт, стукіт машини і гарячі віддихи переривають вечірну тишу — Дмитро безжурно й голосно починає мову.

„Дозвольте друзі, прочитати вам посланіє його величества губернатора Райхскомісаріяту Україна екс-голяря Еріха Коха".

На хвилину зупиняємо рухи і шепіт, дивомося в сторону Дмитра.

Він же, сперши одну ногу на скриньку з вугіллям, величньо прочитує вголос з великої афіші, що в нього у руках:

„Українці — мешканці Райхскомісіаріяту".

Фюрер Великонімеччини дав наказ, і непереможна німецька армія виступила до смертельного змагу з ненависним ворогом Великонімеччині та Нової Европи, а з нею і Вашого краю. В цьому просторі, де знаходиться німецька збройна сила, в імя добробуту, в імя боротьби з большевизмом, мусить панувати лад і законність.

Нажаль, злочинні агенти комуністичної Росії, т. зв. українські націоналісти не допускають до упорядкування ваших земель. Вони, виконуючи інструкції Кремля, накликають вас до опору владі, підбурюють до творення самостійної України. Множаться акти терору, саботажів.

Ці наємні слуги НКВД стараються підірвати наше запілля, ослабити нашу боротьбу на східному фронті. З цією метою викликають заворушення.

В руках наших органів управління находяться незаперечні докази, що ті т. зв. наці-

(Докінчення на стор. 4-тій).

Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

19)

Слово забирає **ред. Катамай.** Він вже вчера говорив про те, щоб звертати увагу на конкретні справи. Сьогодні це ще пригадує. Характеристика тут цілком не на місці. Ми маємо до діла вже не зі скитальниками ,але з майбутніми громадянами Америки. Радить теж не давати наук, як треба жити; це кожний сам знає. Інтересно, що науки, як треба жити, дають власне ті панове, які самі не знають і не вміють жити — говорить ред. Катамай. Конкретно щодо допомоги новій іміграції ред. Катамай пропонує звернутись зі закликом до людей, аби на деякий час давали приміщення новим імігрантам. Наші люди радо зголошуються до корисної роботи. 2. Ред. Катамай пропонує зібрати адреси і дані, де можна б примістити нових імігрантів на працю. Стерджує, що в такій країні, як Америка, то якщо вже хто потребує допомоги то тільки хвилевої. Те саме з новими імігрантами, бо вони швидко включаться в загальне життя та стануть повновартісними членами американського суспільства і нашої громади.

П. Удич обіцяє, що буде говорити кортко, бо він не адвокат (і часу нема, додають зі залі). Пропонує допомогти Організації Самодопомоги новій іміграції. Вважає, що треба проголосити адреси наших організацій і Комітетів, аби люди знали, куди звертатися за порадою, чи допомогою на місцях.

О. Лотоцька насамперед стверджує, що „жінка в житті практичніша" та ставить запитання, чи Збори можуть уповажнити дирекцію Комітету придбати і влаштувати в Ню Йорку іміграційний дім. І ставить відповідне формальне внесення.

М. Муращко додає до внеску поправку, щоби Дирекція Комітету таке доручення виконала тільки відповідно до можливостей.

Д-р Демидчук забирає слово та спростовує свої твердження зглядно виясняє. Ціла дискусія над його заввагами в справі допомоги новим українським імігрантам базувалася на непорозумінні, твердить д-р Демидчук. Йому роблено закиди, згл. йому приписувано твердження, яких він не ставляв. Справа „гнити на барлозі" — він же про „барлоги" цілком не говорив, а тільки про наші американські „бавери", назва, якої признає д-р Демидчук — нові імігранти мали право ще не чути. А з „обидою української культури" та імігрантів — ці закиди в його бік теж ніпричому. Він висловлювався проти творення т. зв. осередку української культури в Америці, але не тому, що він є проти культури, чи хоче її обиджати. Діло в тому, що ці Збори він не вважає компетентними в цій справі. І взагалі, ціла дискусія над його заввагами була на фальшивих заложеннях — твердить д-р Демидчук.

Панчук і Мурашко ставлять формальне внесення, щоби нововибрана Управа Комітету взяла до уваги всі думки висловлені в дебатах над допомогою новій іміграції та поробила всі можливі заходи, щоб їх здійснити.

До слова зголошується представник Допомогового Фонду Українців Канади, **інж. Володимир Коссар.**

Інж. Коссар говорить, що він „старався мовчати", бо не хотів, щоб хто закинув йому, що він вмішується до несвоїх справ Реасумуючи дотеперішний перебіг нарад, він вважає, що головну увагу Допомоговий Комітет повинен звернути таки на прямо фізичне рятування наших скитальників зі загрожених теренів Европи. До такого висновку прийшов і його здійснює теж Допомоговий Комітет в Канаді. Справа не є проста, ані теж не терпить зволікання. Найбільш нагляча справа наших людей в Італії. Ця країна має вже мировий договір, він швидко буде ратифікований і після того союзницькі війська будуть відкликані. Що станеться тоді з українськими скитальниками? Подібно мається справа теж в Австрії, як це вже — до речі — згадувано на цих Зборах. Отже, власне національна економія, про яку говорив д-р Чубатий, вимагає, щоб цих людей насамперед і якнайшвидше рятувати фізично. Пропонує зборам, щоб цю справу вирішили та зайняли ясне становище.

Інж. Коссар в дальшому говорить про технічні можливості переселення і по його думці було б ще найпрактичніше „вичартерувати" корабель. Ми — каже інж. Коссар — маємо мільйони, а не потрапили зібрати всі разом в Злучених Державах і Канаді навіть пів мільйона. А тут, на цих Зборах? Ввел, заторкнено і вирішено багато важливих справ, але остання фаза дебат йому не імпонує. Факт, що зійшлися найкращі люди і замісць того, щоби нарадитись, як рятувати своїх загрожених братів, вони починають їх — і себе теж — характеризувати. Все були між людьми добрі і злі одиниці, але Допомоговий Комітет не створений і не покликаний на суддю. Там, в Европі, переводиться скрінінґи, дальше примусово висилається наших людей в пащу ворога, заарештовується і це треба насамперед обміркувати і тому зарадити, а не характеризувати.

Інж. Коссар кінчає свої завваги закликом, що повинен стати гаслом Допомогових Комітетів: **Рятуймо!**

Роман Слободян навязує до слів інж. Коссара та доповняє їх. Правильно, насамперед допомагати людям і рятувати їх. Це мусять робити всі громади. Способів і засобів теж не брakує. Он, наприклад, громада в Елизабет. Р. Слободян тримає цілу пригорщу листів від конгресменів і сенаторів, до яких наша громада в Елизабет зверталася за апелем, щоб вони інтервенювали в нашому уряді в обороні українських скитальників і за допущення їх до Злучених Держав. Майже всі, до кого вони звертались, відгукнувись на їх заклик, і відгукнулись прихильно. Панове, тільки „пукайте і вам відкриють". Але, чи всі громади це роблять? Що зроблено, наприклад, в Ню Йорку, щоби дати гідну відсіч на всі злочинні напасті на наших скитальників місцевих большевиків з Четвертої Вулиці? Де збірки, де робота, де громади? „Рушмося, покажімо, що ми козацького роду, вирвім наших братів з пащі ворога" — кінчить свої завваги Р. Слободян.

Предс. **Панчук** стверджує, що деякі точки в програмі справді не були точно і належно підготовані. Він теж обстоює думку, що насамперед треба рятувати наших скитальників і треба рятувати всіх, без різниці. Цю роботу виконує теж Конгресовий Комітет. Він, адв. І. Панчук, сподівається, що буде відповідна резолюція та що її нова Управа теж виконає.

Взаємини з Допомоговими Організаціями в Европі.

На порядок нарад приходить справа взаємин з допомоговими організаціями в Европі. Про цю справу вже було говорено в звіті д-ра Ґалана і її заторкувано теж в дискусії. **Д-р Ґалан** дає ще раз короткий перегляд. Допомогові Комітети в Европі офіціяльно визнані нашими розподільними пунктами, отже є до деякої міри нашими філіями. В Німеччині і Австрії взаємини півофіціяльні, бо там Українські Доп. Комітети не були визнані формально місцевою і окупаційною владою. Треба подбати, щоб їх було визнано. Комітети в Европі теж користають головно з наших засобів, бо канадському Комітетові не дозволяється висилати грошей. Д-р Ґалан вважає, що цю співпрацю нашого Комітету з Комітетами на европейському континенті треба постійно затіснювати і поліпшувати. Звертає увагу на велике значення Бюра в Лондоні та на його працю.

Дальші виясненння про Бюро в Лондоні дає **інж. Коссар,** стверджуючи, що його вдержує Комітет Українців Канади.

На внесення ред. **Катамая** одобрено взаємини нашого Комітету з европейськими і на цьому в год. 1:30 перервано дальші наради до год. 2-гої пополп. За той час відудуться наради нововибраної Дирекційної Ради.

(Дальше буде).

ДРУГЕ ТУРНЕ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ.

Вже вдруге обїздить нюрнберзьку область Капеля Бандуристів Божика - Китастого. Відбулись концерти в Дінкельсбюлі, Райтерсаймі, Вайсенбурзі, Ерлянґені, Нюрнберзі. Необхідні з пропагандивних міркувань концерти капелі серед чужинців в Айсбасі і Бамберзі.

Ювилей ґенерала О. Удовиченка

(Надіслане з Франції).

23-го лютого ц. р. париська філія Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції разом з своїми товаришами з провінції урочисто обходила день 60-тих роковин з дня народження ґенштабу ґенерал - хорунжого Олександра Удовиченка, Голови Т-ва б. Вояків Армії УСР у Франції і бувшого команданта 3-тої Залізної Стрілецької дивізії Армії УНР. Одночасно це свято було теж святом тридцяти-роковим служби генерала О. Удовиченка в складі Української Армії.

В цей день, по літургії, в православній церкві відслужено молебен за здоровя генерала О. Удовиченка. Молебен служив владика Мстислав, єпископ Переяславський, правлячий єпископ Української Православної Автокефальної Церкви Західньої Европи, в сослуженню з діяконом Пишним. А над вечір в Українському Домі в Парижі відбулося прийняття на честь генерала Олександра Удовиченка, де зібралися б. вояки Армії УНР разом з членами секції українців-вояків, що служили підчас останньої війни у французькій армії, як також кілька почесних гостей, запрошених на це прийняття, а саме пані Ольга Петлюра, вдова св. пам. Головного Отамана Симона Петлюри, владика Мстислав, єпископ Переяславський, сотник Симон Созонтів, голова Ради Української Громадської Опіки у Франції, п. І. Косенко, заступник і секретар Громадської Опіки, п. Довженко, б. член Центральної Ради. Після відповідних привітань бойові товариші по зброї піднесли ювилятові спеціяльну адресу і подарунок. Одночасно відчитано багато багато привітань, що наспіли на той день від філій Т-ва в Кан (Кальвадос), Реґон, Лонґві (Мерт і Мозель), оден-ле-Тіш (Мозель), як також від СУБ'у в Великій Британії та багато листів від окремих вояків. У товариській бесіді пройшов непомітно час, залишаючи у всіх присутніх незабутнє враження.

Вшанування особи генерала О. Удовиченка — це вшанування змагань всієї Української Армії. В цей день не тільки в памяті промовців і самого пана генерала, але і всіх присутніх перейшли незабутні роки 1917-1920, роки сміливого зриву й боротьби української нації за волю, за своє щастя, за своє буття. Сьогодня ж ця вся боротьба не лишилася лише спогадом, за учасниками тої боротьби вже надходить молоде покоління, що не приймало участи у тій боротьбі, але яке сприймає цю боротьбу як традицію, як найвищий наказ батьківщини — здійснити недовершене тоді, здобути волю і щастя Україні. Ціла діяльність УПА сьогодня, це є нитка традиції неперерваної з часів минулої боротьби, це є логічне звено у ланцюзі історії українського народу. Але щоб ясніше проступала в сучасності боротьба України за свої права, то якраз вшанування змагань і зусить минулих часів, вшанування видатних учасникмів боротьби 1917-1920 років є найкращим доказом неперервности пульсування крови в українському спільному організмі, то є найкращим доказом і живучости українського непобідного духу і несмертельности української душі.

Тим більшим святом для всіх українців, і старих і молодих, є це свято вшанування генерала Олександра Удовиченка, славного і заслуженого командира Української Армії, що він провів цілий час еміграції на сторожі чести і імени українського вояка і своєю працею у громадських установах довів, що за українську ідею можна боротися не тільки зброєю, але й повсякденною чинністю. Одночасно зазначимо, що генерал О. Удовиченко приготовив до друку велику працю „Історію Української Армії". На жаль емігрантські умови не дали змоги випустити її друком. Але надіємося, що з часом знайдуться люди, які зрозуміють вартість такої праці і допоможуть цьому творові побачити світ.

На закінчення побажаємо ген. О. Удовиченкові здоровя, сил і многих літ. Слава Україні, що виховала такого визначного сина. Многая літа Українській Армії і її командирам.

З. Мир.

ДОПОВНЕННЯ

до звіту зі Загального Зібрання ЗУАДК

Репортаж у „Свободі" з 25. березня про мою промову й замішання після неї може ще більше причинитися до „хвилювання" й до свіжих непорозумінь. Щоб „останнє не було гірше від першого", мушу ствердити на цьому місці: 1. Що на самому вступі я зазначив, що не можна залишати свіжих імігрантів безпомічними, коли вони прибувають до Америки; 2. що дотеперішня „жебранина" давана з нашого боку є невистарчальна й тому треба справжніх жертв як збоку одиниць, так і збоку українських установ в Америці; 3. що думка, наче б творення осередку української культури мала причинитися до втримання ново прибуваючих інтелігентів, є помилкова, бо це не причиниться до створення варстатів праці; 4. що зрештою зїзд допомогової організації не є компетентний рішати про творення осередка української культури, бо це залежатиме від якогось світового українського зїзду; 5. що зате при існуючих уже українських установах в Америці може найти працю обмежене число інтелігентів, які поможуть нам у продовженню наших змагань для збереження української культурної традиції і в праці для збільшення загально-американської культурної скарбниці українськими цінностями, як це зрештою є змаганням усіх етнічних груп в Злучених Державах.

Справа з висланням цигареток вийшла припадково на замітку під час промови, коли я згадав, що деякі свіжо прибувші із скитальщини твердять, що до Европи не треба висилати ні одягів ні харчів, а лише цигаретки. Не визнаючися на відносинах, я тоді відповів: „Це хіба для чорного ринку".

С. Демидчук.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

28. березня 1907 р.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В РОСІЙСЬКІЙ ДУМІ.

Ділимося незвичайно радісною вісткою з нашими читачами, що українські посли в російській Думі заходяться около скорого видання українського часопису для українського народу. „Рада" доносить, що посол з Поділля, о. Гриневич, як щирий українець і поступовий чоловік працює в Думі між нашими мужиками і отвирає очі незрячим, підводячи їх від правих партій. Квестія Українського Клюбу в Думі вже в недовзі буде відома всьому українському народові.

ПРО УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ ОРГАНІЗАЦІЮ В АМЕРИЦІ.

Мирослав Стечишин піддає гадку в „Свободі" ч. 8, про заложення української національної організації в Америці. Ми, підписані, болюче відчуваємо потребу такої організації, бо кожний з нас видить і чує, що ми, покинувши рідний край, а з ним і своїх рідних, блукаємо одиницями мов сироти по широкій Америці... (Підписи) Ю. Сиротюк, Лев Геряк, Методій Дзьонко, Павло Дзьонко, Порт Ганей, Бритиш Коломбія, Канада.

РІЧНЕ ЗІБРАННЯ ТОВ. „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ".

Дня 21 березня відбувся річний мітинг спілки „Український Народний Дім в Америці", що займається між ін. пересиланням гроша до краю. Грошевий звіт такий: Готівки є $3,005.66; на довгах 3,508.75; запавший процент 145.50; процент в банках 40.32; у Кредитовім Союзі у Львові 3,130.80 — разом 9,841.03. Краєвий Союз має виплатити людям в краю 269.00; зиск 1,327.03 — разом 9,841.03. По дискусії рішено товариство розвязати, а переведення цеї справи поручено нововибраному урядові, — К. Кирчів, голова; С. Ядловський, секретар; Р. Дзядик, касієр. Адреса: Рутініен Нешенел Говм, П. О. Бакс 60, Джерзі Сити,

СКРІПЛЯЮТЬ БРИТАНСЬКУ ІМПЕРІЮ.—Уже є такі, що „зліквідували" британську імперію, одначе британський король та уряд інакше думають про це, як вирішували королівську подорж до Південної Африки. Картина представляє королівську родину по параді, в якій було 100,000 тубильців, що прибули з далеких сторін, щоб повитати короля Джорджа, що сидить другий зліва. Усьміхнена королева Елизабет, як видно, вже добре знає, що робити, як фотографують. По обидвох боках сидять принсезни Елизабет і Маргарет.

після взірця своєї власної руки, що стілець, на якому сидить Христос в деяких детайлях подібний до того стільця, що стоїть в його лабораторії і т. д.

Ван Меґерен дожидає суду. Йому грозить кара від двох до шість років тюрми, або 2,000,000 долярів гривни. І Ван Меґерен бажає собі того вироку, бо він звільнить його від закидів колябораціонізму з ворогом і докаже помильність „непомильної" критики. Він завжди мав бажання якнебудь доказати, що його критичні противники є ідіотами. Цього вироку він дожидає, хоча не в тюрмі, але під охороною поліції та з обмеженою свободою.

З нагоди афери Ван Меґерена пригадується всілякі інші відмої і невідомі, історії. В кожному разі пригадується, що кількість проданих образів Рембрандта є шість разів більша, чим Рембрандт міг намалювати за свого життя. Ще „краща" історія є напр. з Ван Дайком, що намалював приблизно 70 образів, а досі продано біля 2,000 його „оригіналів". Карот за час свого життя намалював 2,500 образів, а в Америці є в обігу 7,800 його оригіналів.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЩО ПИШУТЬ?

МОНАХИНЯ З РИМУ ПРО КРАЯНІВ.

(В листі до брата в Злучених Державах).

Глядячи на теперішній світ, бачимо дивні розбіжності: Одні люди, переважно в Европі, подичіли до крайности, стратили всяке почуття людскости, нищать без пощади чуже добро, здоровля, життя, а самі збогачуються кривдою других, з другого боку бачимо людей шляхотних, жертвенних, великодушних, які співчувають недолі других, собі від уст відіймають, щоб поратувати потребуючих Такі шляхотні душі виплекала культурна Америка.

Зокрема мушу признати, що між такими перше місце займають наші утнівці. Чимало світу я обїхала, різних людей пізнала, але таких жертвенних майже не стрічала. Не говорю цього з підхлібства, але факти самі про себе говорять. От напр. кілька літ тому плянували ми вибудувати в нашім містечку обемисту фахову школу для нашої молоді. Коли ми вислали відозву до наших краянів за морем, то так багато охотників зголосилося повести згадане діло, що ми були б певно довершили важливого діла, як би не війна. Та ще не прийшла на те пора. Треба надіятися, що ще побачимо в нашому містечку імпозантну будівлю, а в ній наші покоління будуть учитися в своїй рідній мові. Наші американці цього певно доверщать.

Наші з тамтого боку нішо не пишуть, а як що долетить, то нам усім знане. Розстріли, тортури, це знана справа. Та всьому прийде колись кінець і дасть Бог, що наша доля зміниться на кращу. Не пора нам розпачати: Бог має більше, ніж роздав. Наша конгрегація втратила понад 100 домів, понад 500 члениць. Що з ними тепер діється, нічо не знаємо. Однак клонимо голов перед божими зарядженнями. Стараємося набути дім в Римі, хоч би навіть при помочі позички. Добрі люди, між ними наші сестри з Америки, нам допоможуть у цьому ділі...

Київський вечір

(Докінчення зо стор. 2-гої)

оналісти, діють з наказу Москви і є в безпосередньому звязку з російським штабом.

Караюча рука Великонімеччини досягне цих большевицьких провокаторів і ворохобників.

Українці Райхскомісаріяту: Зголошуйте поліційним органам місце перебування українських націоналістів, а тим причинитеся до перемоги Нової Европи і щастя свойого краю.

Не дайте себе втягнути в злочинні сіті большевицьких агентів. Гаслами про Самостійну Україну вас обманюють. Тільки під опікою Великонімеччини можливий тут спокій, порядок, законність.

Ви знаєте скільки лиха зазнали ви від большевицької Москви.

Бийте від себе геть її агентів.

Рівно, дня 23. березня 1943 р.

Райхскомісар Еріх Кох.

Коли Дмитро кінчить читати, наша скромна громадка вибухає притишеним реготом. Розліплені в ці дні по київських мурах відозви райхскомісаря правлять нам за джерело гумору й радости.

Як сміх задих, Мітька таки не втерпів.

С... син прусак, бач до чого додумався.

Говорити далі про нішо, знову беремося за працю. Годинник доходить двадцяти хвилин до восьмої. Повинен прийти пятий з поміж нас — Юра. Усі як на команду споглядаємо в сторону дверей. Юра любить точність. Якщо за хвилину він не зявиться, то або вмер, або попався в руки гестапівцям.

А як знову стукіт в двері зворушує напружливу тишину підвалу, всі ми полегшено зітхаемо. Дні бо ті київські дуже тривожні.

Юра вривається в кімнату як свіжий весняний подих вітру.

Закочений ковнір, гострий погляд, рвучкі слова.

Валі не було? — Наклад готовий? — Штафети заряджені? — Чому такі квасні міни?

Мітька — цей дбайливий і всезнаючий київський бродяга говорить за всіх.

Валі не було. Вона розвідку робить. Наклад вивершуємо. Квасні міни, бо погода лиха, і тут... (Мітька вказує на околиці жолудка), штафети, так заряджені, завтра з девяти годин ранку приходитимуть. Усе.

Обкинувши щераз підземелля бистрим оком, Юра витягає зза пояса жмут паперів.

Це для тебе, читай — каже він до Дмитра — читай уголос, послухайте всі.

Юра сідає на скриньку з вугіллям. Юра це кучерявий син зеленої Буковини. Йому сняться вночі буковинські гори, ліси. Може і тепер він мріє про них.

Дмитро розгортає папірчик і починає читати.

„Українці — робітники, селяни — трудящі Радянської України".

Кривавий германський фашист напав на Вашу квітучу Українську Соціялістичну Республіку. Він хоче поневолити вас, зробити з вас робуче бидло, холонів прикованих до землі.

Крок у крок за озвірілим фашистом, ідуть цепні пси міжнародного імперіялізму — українсько-німецькі націоналісти, зрадники і головорізи, які за гроші вислуговуються німецьким хазяям. Ці озвірілі бандити вбивають і мордують мирне населення України, гірше за своїх гітлерівських панів. Зокрема жорстоко вбивають вони дітей, нищать школи, палять колгоспні двори гвалтують жінок.

Товариші...

Вбивайте, нищте крівавих псів німецького імперіялізму, українсько-німецьких націоналістів. Пильнуйте їх де, що і як вони роблять.

Гоніть від себе геть буржуазно - капіталістичну горстку розбишак, що хоче закувати в кайдани свободолюбний український народ.

Хай живе Радянська Україна.

Хай живе Радянський народ.

Смерть українсько - німецьким націоналістичним виродкам.

Під прапором рад — до перемоги.

Штаб II. українського фронту.

Як перед півгодиною так і тепер в підземеллі лунко посіявся регіт. Дмитро з пустої радости мало не підскочив до стелі. Відтак з радістю сіяючим обличчям поклав прочитане поруч відозви Еріха Коха.

Це звідкіля такий раритас, — кинув в міжчасі.

Учора підчас бомбардування скинули Совети в районі села Антонівки. Цікаве, що?

Егеж.

Ми знову беремося за працю. Юра віднотовує щось в нотатнику.

Дмитро за цей час наліпив обі відозви поруч на одному папері. Вгорі над відозвами красувалася побіч гітлерівської свастики, советська зірка, серп і молот. Під емблемами напис:

„Єдиним Фронтом".

Дмитро задоволено посміхається. Сміємося й ми з Дмитрового дотепу.

За хвилин кілька готові примірники видання складаємо в скриньку з вугіллям. Ще вогкі, зчіплені листки паперу, пахнуть циклъостилевою фарбою та пивничною плісню. На обгортці виразно й просто, наче вистріл пистолі, заголовок:

„Революція ламає кордони".

Так, революція зломила кордони. Те, що вчора було неможливістю, сьогодні до болю хвилює грудьми... Це правда, ми не знаємо кордонів ні законів, що ними окупанти поділили українську землю. Як завершення єдиної правди про духово соборну націю, що наче сфінкс піднімається зі свойого чорнозему, щоб розправити крила, прийшли дні, коли дух-ідея непереможною ходою верстала шлях в українську стихію.

Ми теж в буряному ході жорстокої доби знайшли своє місце.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

К. Ш., Рочестер, Н. Й. — Вишліть від організації подяку конгресменові, що вмістив телеграму Вашої громади в справі України в Конгресовім Рекорді. Маєте отсе доказ, що висилані тепер телеграми до сенаторів і конгресменів в обороні України, українського народу і українських скитальників, не є трактовані так, як бувало, але брані під серіозну увагу. Користь з цього бодай така, що в конгресі будуть тепер краще визнаватися в українській справі, а там ще про неї не раз будуть дебатувати. Ще прийде і на це черга!

Ст. Джозеф, Мо. — Має бути в списі: о. Ярослав Ґабро.

Д. В. — Цього роду подяк не поміщуємо. Ліва рука не мусить знати, що дає права. Як людина людині зробить щось добре, то не муситься це християнське діло розголошувати в пресі подяками. Розуміємо добре Вашу добру інтенцію, але до нашого часопису це не підходить, бодай тоді, коли маємося до діла з поодинокими випадками. Коли б такі речі були в звіті якоїсь громадської установи, то було б інше діло. До цього додамо, що можливо й ці особи, яким дякуєте, не бажають собі прилюдної подяки в газеті. Таких подяк, включно з тими, що надходять з скитальчих таборів, Ріміні й т. п., ми одержали багато, але їх не поміщуємо з тих самих причин, які вище навели.

Були випадки, що як люди довідались, що їм хтось хоче дякувати в газеті, то просили нас такої подяки не поміщувати навіть тоді, як буде платна.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 16. березня, 1947 року помер у 69. році життя

НИКОЛАЙ ВОЛОШЕНОВИЧ,

довголітний член від. 63 У. Н. Союзу в Форд Сиӣі, Па.

Покійний родився в селі Королик, пов. Сянік, Західна Україна. Полишив у смутку жену Анну, трох синів, чотири дочки і 20 внуків.

Похорон відбувся 19. березня з церкви на український цвинтар Пр. Діви Марії в Форд Сиӣі, Па.

В. Й. П.

М. Личак, секр.

Дня 23. березня, 1947 року помер у 59. році життя

ТЕОДОР МАРЧИШИН,

член Бр. Сош. св. Духа, від. 237, У. Н. Союзу, в Честер, Па. Покійний походив з села Кавсько, пов. Стрий, Західна Україна. До Бр. і до У. Н. Союзу вступив в 1916 році. Покійний оставив у смутку дві дочки, замужні, і три внуки.

Похорон відбувся в середу, 26. березня, з української католицької церкви Сош. св. Духа. Похований на цвинтарі Immaculate Heart.

В. Й. П.

Григорій Стеців, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Унятович Петро, на скитальщині в Европі пошукує: **Михайла і Марію Качмар, і їх дітей Анну та Стаха,** з с. Береги Новім, Самбірського пов. і **Фруску Созанську** з тогож села. Прошу писати на адресу: 73.-

**Peter Uniatowicz № 116642
D.P. Camp 245 U. T. Linfort
Cs. Duesseldorf, Brt. Zone, Germany**

ДЕ Є АНДРІЙ ФЕДОРІВ?

Пошукую сина бого брата **Андрія Федоріва,** з села Гранки-Кути, пов. Бібрка, має десь перебувати в Німеччині, або де на скитальщині, хто би з бувших скитальців знав що небудь про него, прошу написати до мене за що згори дякую. 73

**MICHAEL FEDORIW
331 Hinsdale Street
Brooklyn 7, N. Y.**

Стефан Созанський і Магда (здому) Созанська, з села Росохи, пов. Добромиль, **пошукує їх рідня Катерина** з мужом, в Німеччині.

Андрій Шабля, з села Лопушниця, пов. Добромиль, **пошукує його син Іван Шабля,** також і вуйка **Івана Мазур,** прошу голоситись до:

**Rev. B. MACHNYK,
6225 S. Heald Street,
Wilmington 2, Del.**

Евгенія Глібовецька пошукує сина **Тараса** з Поділя, виїхав до Америки в 1914 р. Голоситись: 73

**Dr. Leo. Lepki, Blonhofen, 13 B.
Bei Stich No. 118
Kr. Kaufbauren Bayern
Schwaben, Germany**

Камілія з Прокоповичів Трильовська,

з Коломиї тепер перебуває в **Blonhofen, Kr. Kaufbauren Bayern, Germany,** шукає тету **Марію** з дому **Могильницька,** Коломийського повіту.

ТАРЗАН, ч. 1568. Нові клопоти для Анни.

Вичерпаний з віддиху Ніку прибіг до Стренґа і повідомив його про втечу Тарзана.

Стренґ попав у лють. „За це мусить заплатити Анна!" — закричав він...

...саме тоді понад головою прислухувався тому Тарзан і його лице споважніло.

„Ходи сюди!" — кликав збожеволілий батько і пустився в напрямі до села.